

"Mijn leven als geniaal kunstenaar (deel5)"

Uit de serie artistieke herinneringen en ander ongenoegen (deel 5)

Mijn echtgenote las al jaren geleden Stendhal, maar ook Celine, Camus en dat soort dingen. Ik had daar wel enige eerbied voor. Dus ik ging ook Stendhal, Celine en Camus lezen en ik kocht een keer een antiquarische uitgave van *Les fleurs du mal* in de Oudemanhuispoort bij een boekenstalletje van een ex-S.S.er die in samenwerking met de tweede vrouw van mijn vader de boekenvoorraad in 1949 heeft gestolen uit de winkel van mijn vader aan de Grimburgwal, naast het pand van Anti quaar Pfann, waar nu sinds 1971 Galerie Mokum is gevestigd. En vooral Céline. En als ik dan denk aan mijn Franse avontuur, om het zo maar te noemen, dan is het tot me doorgedrongen dat er echt een enorme kloof gaapt tussen een land als Frankrijk en Nederland op vrijwel elk terrein. Dat Frank rijk een literatuur heeft van honderden jaren die nog steeds in pocket boeken gelezen wordt, die nog leeft. Dat heeft Nederland helemaal niet, daar lezen ze op school alleen de Bijbel, de Telegraaf (voor wie zes jaar lagere school heeft gevolgd), de Volkskrant en Godfried Bomans. Uitzonderingen daar ge laten. Bomans ; dat is ook zoiets! Populair onder gepensioneerde schoolmeesters en belas tingambtenaren. Met grote moeite kunnen we wel zeggen: ja, Multatuli is wel een groot schrijver, maar ja, die uitgave is nog steeds niet klaar en we lezen 'm voor het gemak ook maar niet meer op school want het past niet zo bij de belevingswereld van de jeugd die alleen weet wat er op MTV te zien is en liever in de kroeg hangt om aids op te lopen. Vorig jaar is er wéér geen deel uitgekomen. Ik beleef misschien het einde niet eens meer en het kan me ook niets schelen. Ik vond bijvoorbeeld geen bal aan de Max Havelaar. Nederlandse literatuur van voor de oorlog is nauwelijks interes sant, Bordewijk uitgezonderd. De rest is ouwe meuk. Couperus? Om bij in slaap te vallen. Powezie van de tachtigers lees ik nog wel eens, voornamelijk om de curieuze woordverspinningen en gehaspel. Ieder zesderangs journalist van een provinciaal Frans blaadje dat twee keer per week uitkomt heeft wel een vuistdikke roman in zijn burola liggen. Het kleinste dorpje van tweehonderd inwoners organiseert ten toonstellingen, die door de burgemeester worden geopend. Laatst nog kreeg ik tijdens een tentoonstellings opening cherry tomatoes (*To mates cerises*) gepresenteerd door een vrouwelijke burgemeester uit haar eigen tuin. Kom er maar eens om in Nederland waar de een of andere Burgemeester Bullebak altijd wel een onderknuppel uit de kast trekt om de mindere karweit jes te doen. Nederland is een oligar chie, een nepotistische regentenstaat met een democratische facade. Hier in Frankrijk word je als kunstenaar serieus genomen. Krijg je een hand van de eigena resse als je de Auberge binnen komt en een zoen van de kok, recht op je bek en dan wringt hij zijn tong naar binnen, want daar zijn ze niet zuinig mee. Waarmee? Ik geloof dat ik wel duidelijk ben geweest...mannen die van mannen houden is hier vieux jeu. Het spreekt allemaal vanzelf.

De Pléiade wordt gesubsidieerd en daarna door de Arbeiderspers in vertaling uitgebracht in Privé-domein. Die serie heeft terecht een prijs gekregen, maar aan de andere kant... Iedereen krijgt maar prijzen en wie een prijs heeft gekregen geeft volgende jaar weer een prijs aan degene die hem vorig jaar een prijs gaf, hè. Een zichzelf genererend circuit. Wie met iedereen mee ouwe hoert, geen rancunes heeft of er geen enkele mening op na houdt, krijgt opdrachten, prijzen, subsidies en beurzen in Nederland. Die collegaatjes denken dat ze iets voor stellen, maar het zijn fooien en fop spenen waar ze mee tevreden zijn. Hun werk verdwijnt vanzelf wel door de draaimolen van de tijd de vergetelheid in. Eeuwen lang hebben ernstige geleerden naar de perpetuum mobile gezocht, maar de vaderlandse kunstenaarsjuryleden hebben het uitgevonden, hoor ! Op kosten van de belastingbetaler uiteraard, want dat spreekt vanzelf in Holland-kunstenaarsland! Maar ik had het over de het subsidiëren van De Pleiade reeks, dat is...'

En dat is verkeerd?

Wie zegt dat 't verkeerd is? Hoe komt U erbij ? Wist U dat ik al in 1960 de kraag van mijn regenjas had opgeslagen als het niet regende, hetgeen gebruikelijk was in de Franse Film Noir van vlak na de oorlog. Ik was daar maar vijftien jaar mee te laat en geloof zelfs dat die kraag uit principe jaren lang niet naar beneden is geweest en steeds vetter werd door mijn lange haar. Zelfs Camus liep rond met een op ge slagen kraag en een eeuwige sigaret in zijn verlopen bakkes alsof hij een pooi er uit Marseille was. Nogal logisch dat hij door zijwind en kraagverblindings met zijn bolide tegen een boom is gereden. De Franse film liep altijd over van wat men in Nederland schilderachtige, verlopen tiepes noemt. Belmondo bijvoorbeeld, waar ik in de zestiger jaren een groot bewonderaar van was. Gerard Depardieu, die toch een heel goed

acteur is, maar er uit ziet als een mislukte aardappel. Zelfs Romy Schneider in haar Parijse tijd groeide uit tot een top actrice, dan denk ik vooral aan die film Trio Inferno. Hier in de buurt woont een Nederlandse kunstschilder die zijn eigen huis, een

kasteeltje opknapt waar Romy Schneider indertijd haar neukies ontving. Ik heb weinig contact met Nederlandse kunstenaars, omdat over het algemeen ik weinig met ze te bespreken heb. Hier in de buurt woont een moderne kunstenaar die rijmpjes schrijft en zijn mislukte fotootjes kunst noemt, nou, daar wil ik neit een bij op de koffie komen. Die fijne meneer zou een actie tegen me gaan beginnen hier in de Bourgogne, pamfletten vol beledigingen verspreiden ondertekend met mijn naam, de burgemeester en êrs gaan opruien. Waarschijnlijk heeft hij niets omhanden en heel veel ruzie met het kunstenaarsvrouwkje en wil zijn onmin en gram op anderen verhalen, dat is bon ton in zulke kringen. Zijn Don Quichotterige acties zijn overigens totaal mislukt

Niemand die bij U in de klas heeft gezeten heeft een herinnering aan U ?

Dat ligt dan aan het gebrek aan observatievermogen van mijn medeleerlingen, denkt U ook niet ? Ik had ook nooit veel behoefte aan me opvallend te gedragen of aan te stellen. Conflicten met leraren vond ik bij voorbaat al zinloos, want je trekt toch aan het kortste eind. Waarom zou je daar dan aan beginnen? Om met smaad overladen te worden weg gestuurd? Ik mail nog wel eens met ex-klasgenoten van de lagere school Jan den D. en Hans L. die allebei beweren dat ik extreem verle gen was in die tijd. Nou, dat zal dan wel kloppen.

Het was bij ons thuis een hel en dat had zijn gevolgen. Over het algemeen was mijn zorgvuldig ge regisseerde onopvallendheid tussen 1957 en 1967 dus in Haarlem, Heemstede en Bloemendaal op vallend onopvallend, want daar gebeurde sowieso al weinig, dus droeg ik daar met liefde (n)iets aan bij. Ik deed zelfs zo onopvallend dat mijn leraren en klasgenoten van de Da Costakweekschool geen enkele herinnering aan mij hebben ondanks dat ik vijf en een half jaar op die school heb ge zeten. Mijn naam is uit de school annalen verwijderd. Het enige dat je kon doen was des avonds de Haarlemmer Hout na zonsondergang in lopen en je laten op pikken door een alleenstaande middel bare heer met een dure auto om daarmee een feestje te bouwen met elkaars intiem. (Oooh, what a thrill; my baby will !) Mijn niet echt praktische gewoonte daaren tegen om op donkere winteravonden een zonnebril op te zetten in de vroege zestiger jaren heeft veel navolging gevonden bij tekenle raren in Haarlem en Heemstede. De meisjes uit die klas van de Da Costakweekschool; daar viel ge woon weinig aan te onthouden. Kinderen in Schotse plooirokken en mosgroene skibroeken waren het! Kleuters met tieten. En over het algemeen te stom om voor de duvel te dansen. En wist U dat de Friese leraar Nederlands P.W. uit Leeuwarden, die ook nog bij mij in de klas heeft gezeten, on langs in zijn moderne bril voor het effect spiegelende glazen met een paarse zweem heeft laten zetten om het zonlicht beter te laten weerkaatsen in de klas, waardoor hij nu al beroemd is bij burens die over hem kletsen in zijn nieuwbouwbuurtdankzij die twinkeling in zijn ogen?

(wordt vervolgd)

© februari 2011, fredvanderwal, BasicPublishing.nl